

Esperar que maduren?

written by Sara Carbonell | 3 de June de 2023

Al llarg dels meus anys com a mestra he sentit infinitat de vegades frases com “encara no està madur, cal esperar” o “no està preparada per a aprendre este contingut”. Quan professionals de l’educació diem esta mena de frases, les implicacions negatives que té sobre el desenvolupament de la infància són múltiples.

Potser és el que ens han ensenyat quan estudiàvem a la universitat o el que hem sentit en algunes formacions, però el que és segur és que està molt allunyat del consens que hi ha a les ciències de l’educació des de fa dècades. Fem un repàs breu de tres aportacions científiques:

1. **Ja el segle passat, Vygotsky va demostrar que l’aprenentatge precedeix el desenvolupament.** En concret, deia que si l’aprenentatge l’orientem cap als nivells evolutius que ja s’han assolit és ineficaç des del punt de vista del desenvolupament. I deia una cosa més: que l’aprenentatge desperta processos evolutius interns que només poden operar quan l’infant està en interacció amb els altres.
2. **Des del Centre de Desenvolupament Infantil de la Universitat de Harvard (2004) ens expliquen que les relacions que tenen els xiquets i les xiquetes des de la primera infància afecten pràcticament tots els aspectes del seu desenvolupament.**
3. **Erik Kandel (2018) va demostrar que l’aprenentatge**

produeix canvis anatòmics a les connexions entre neurones i que podem “modificar les xarxes per obra de l’aprenentatge i de l’emmagatzematge de records” (Kandel, 2007).

Com recrear estes aportacions científiques en el dia a dia amb l’alumnat? Ara ja sabem que si un alumne o alumna té dificultats per a realitzar una tasca, el que cal fer és oferir l’ajuda d’un igual o d’un adult per a treballar a la seua zona de desenvolupament proper i continuar fent passos cap al desenvolupament evolutiu. Eixe aprenentatge farà que avance madurativament. Què és el que no hem de fer? No hauríem de rebaixar els continguts d’aprenentatge, perquè estaríem contribuint que no avance en el desenvolupament, augmentant les dificultats d’aprenentatge.

Hi ha un exemple prou comú que ens pot servir: **què fem quan arriba a les nostres famílies un nounat?** La majoria li parlem, li cantem, li fem sons, gestos... És a dir, ens hi comuniquem encara que no estiga preparat per a parlar. Estes interaccions fan que, en pocs mesos, avance en el desenvolupament i siga capaç de començar a comunicar-se. El que no solem fer és esperar que siga capaç de parlar per a començar a comunicar-nos amb ell o ella.

I quan un estudiant té una discapacitat, què fem? En este cas encara és més important que tinguem en compte el que ens diu la ciència. Per exemple, si només els oferim aprenentatges concrets perquè diem que no estan preparats per a entendre continguts abstractes, acabarien perdent els pocs rudiments abstractes que tenen de partida, tal com ja indicava Vygotsky. Recorde un dels primers anys que com a tutora vaig posar en marxa les tertúlies literàries dialògiques. Aleshores estàvem llegint L’Eneida en un primer de primària on estava escolaritzada una alumna en modalitat compartida amb un centre d’educació especial. A les reunions de professorat, jo els explicava com la

xiqueta llegia i comentava el llibre amb la classe gràcies al fet que sa mare li ho llegia a casa i li parlava sobre els temes que els cridaven l'atenció, anotant en un paper allò que la seua filla i ella havien comentat. Els i les que estaven en aquella reunió em criticaven perquè deien que això no li servia de res. És clar, ells i elles s'havien format (o deformat) en aquella ocurrència que citàvem a l'inici i [criticaven la ciència](#). Però jo havia llegit i debatut els autors esmentats i molts altres com ara Fletxa, Bruner o Freire i, per sort, sabia que no cal esperar que s'estiga preparat; cal preparar perquè hi haja maduració i desenvolupament. A més, havia pogut dialogar amb altres companys i companyes de professió el dret a la millor educació que tenen totes les persones i, en especial, les de grups més vulnerables.

No frenem el desenvolupament de la infància, almenys, des del que està a les nostres mans. Només hem de mirar la ciència i [creure que tot és possible](#).

[Imatge: Freepik]